

TRANSFORMATION GENNEM KAMPKUNST

Af Hans Bonde

2018 ←

Min artikel om "Ritualets genkomst" var mere personlig, end det måske fremgik. Normalt skal man som forsker ikke skrive om emner, der er for meget ens hjerteblod, for man risikerer ikke at kunne skrive objektivt nok. På den anden side er det, man virkelig føler for, ofte det man kender bedst indefra, og det kan give en unik indsigt.

Som stor dreng i 12-års-alderen i 1970 på Tåstrup Borger- og Realskole var jeg rimeligt larmende, ugidelig og antiautoritær, kort sagt møgirriterende for lærerne og uden større interesse i det, som de kunne tilbyde. Nogle af lærerne uddelte fortsat øretæver, men det kunne ikke sørge for generel disciplin i de forskellige fag.

Så en dag kom der en japansk judotræner til byen med en ekvilibristisk evne til at kaste os, så vi var uskadeliggjort og til vores store forundring lå flere meter fra, hvor vi oprindeligt havde stået. Han hed Aoki, og til forskel fra skolens formløse tyranni var der orden i sagerne, når han underviste. Alle sad vi på række hierarkisk, fra hvidt til brunt bælte overfor den sortbæltede japaner, der ikke kun var lærer, men også sensei, en mester, der ikke kun underviste, men anviste en vej i en dojo (: stedet hvor man træner vejen).

Siden har jeg spekuleret over, hvordan en ureglerlig ung knægt i skolen dagligt oprådte grænseoverskridende, men lige så snart han kom til judotræning underlagde sig den konsekvente disciplin uden mislyde. Svaret må blive, at i dojoen er kroppen involveret i et dybt seriøst arbejde på at udvide et menneskeligt repertoire, der fascinerede os unge mennesker. Meget af skolens undervisning virkede virkelighedsfjern og irrelevant, hvor det at undgå at blive udbalanceret og kastet

var højst nærværende. Og så var det selvvalgt at gå til judo, hvorimod skolen var udtryk for andres plan med en.

Et godt stykke inde i gymnasietiden fik jeg så en raket i røven, hvor den dedikation og selvdisciplin, jeg kunne mobilisere i den daglige judotræning og kampene i weekenderne i 1.ste division og på landsholdet mere og mere blev overført på skolelivet.

I bogen "Du skal ændre dit liv" fra 2011 viser den tyske filosof Peter Sloterdijk, at det skabende menneske er dømt til at øve sig ofte gennem former for askese, et ord der i øvrigt kommer fra græsk "áskesis", der betyder "øvelse", fra askeîn: "at øve sig", altså at træne. Det er i denne forstand, at Sloterdijk bruger ordet "askese" som udtryk for års hårdt arbejde, hvis mål er en bemestring, der skal føre til virtuositet og dermed selvformning. Præcis denne betydning af ordet passer som fod i hose på ambitionen med min judotræning.

Jeg anede det ikke dengang, men judo kom til at præge mig for resten af livet. Lige så lidt vidste jeg, at dette netop er judoens grundfilosofi. Man skal lære sig at gå i et med sin aktivitet, at finde sin balance, at få ro over sit åndedræt, at kunne mærke og kanalisere sin energi, og at centrere sig. Og frem for alt skal man forsøge at få den anden ud af balance, mens man selv beholder sin, hvilket jeg alt sammen beskrev i min første bog "Judo den milde vej" fra 1989.

Når man synes, at man bemestrer sin kampkunst, skal man se at komme videre i livet, for at det ikke bliver en sekt, hvor man dyrker sig selv i den lille tanketunnel, man befinder sig i. Men man skal tage alt det, man har lært med sig på den videre vej, for uanset om man elsker eller

laver mad, så er der god brug for tilstedeværelse, balance og centrering. Og så skal man huske, at ikke alt i livet er en kamp, hvor det gælder om at få den anden ud af balance.

Er artiklens tema stadig relevant? I høj grad. Den nye folkeskolereform fra 2013 er begyndt at tage sanselige erfaringer og problemløsning med basis i kropslige færdigheder alvorligt. Men her kunne den orientalske kampkunst indgå langt mere aktivt med dens kobling af filosofi og kamp, som det da også praktiseres f.eks. på Gerlev Idræts-højskole og på Ikast-Brande gymnasium.

Nutidens unge er dog samtidig ved at få et ret kantet forhold til kroppen, som meget nødig må lugte af sved, og som ikke skal fremvises nøgen f.eks. ved fællesbadning efter skoleidræt. Her udgør judoens tætte kropskontakt en oase, hvor man i gulvkamp f.eks. ruller rundt og i kampens hede bliver berørt over alt, og hvor man bagefter bader nøgen sammen med sit eget køn.

Endelig forekommer det bekymrende, at nye kampsporter som ultimate fighting i hastig fart får tag i den mandlige ungdom, for her er ingen spirituel overbygning, ingen høflighedsritualer, ingen meditation, hvorved kun den rå aggression uden hæmmende regler finder udfoldelse så blodet flyder i et bur, så rovdyrinstinkterne kan vækkes.

*Hans Bonde er professor i idræts historie,
Københavns Universitet*

